

Abstrakt

Postavení šarí'y v právních systémech arabských států Blízkého východu

Cílem této práce je poskytnout stručný ale zároveň ucelený přehled o postavení islámského náboženského práva – šarí'y – v současných právních systémech arabských států Blízkého východu. Právě tento výsek z celého arabského a islámského světa byl zvolen především ze dvou důvodů: 1) K přímému studiu dostupných pramenů je nutná alespoň základní znalost jazyka, jímž jsou psány, a tím je v tomto případě arabština. I proto jsou vynechány státy, jež by jinak do oblasti geograficky a historicky patřily, zejména Turecko a Írán. 2) Oblast Blízkého východu byla zvolena jako určitý komplexnější celek arabského světa. Státy severní Afriky zahrnuty nebyly, neboť jejich kulturní pozice se od států Blízkého východu poněkud liší.

K naplnění cílů práce byl zvolen postup, kdy po stručném shrnutí stavu současné české odborné právní literatury týkající se islámského práva je další kapitola věnována stručnému úvodu do islámského práva, jeho původu, pramenům, právním školám a základním právním odvětvím a institutům. Následují tři kapitoly, z nichž každá se podrobněji věnuje jednomu z vybraných arabských států: Egyptu, Saúdské Arábii a Sýrii. Vždy je nejprve poskytnuta stručná historie daného státu, dále jeho ústavní historie, a to primárně z hlediska ústavního zakotvení šarí'y: zda ústava obsahuje odkaz na islám, islámské právo, náboženské soudy apod. Následuje přehled postavení jednotlivých právních odvětví: práva osobního stavu (včetně práva rodinného a dědického), práva majetkového a obchodního a práva trestního. Stručná pozornost je u těchto států věnována i soudnictví, popř. právu ústavnímu. Konečně poslední kapitola se stručně věnuje ostatním arabským státům Blízkého východu, a to z hlediska ústavního zakotvení šarí'y. U států, kde mělo závažnější dopad, je popsán vliv tzv. arabského jara na postavení islámského práva.

Závěrem se tato práce snaží získané poznatky shrnout, poukázat na silnější postavení některých odvětví šarí'y ve srovnání s odvětvími dalšími a nabídnout pravděpodobná vysvětlení či možné směry dalšího výzkumu v této oblasti.